

Latweefchu Awises.

Nr. 39.

Zettortdeenâ 26. September

1857.

Awischu = sinna s.

Berlinê muhsu Kuugu un Keiseru augsti pagohdinajufchi un leelu munsterefchanu turrejufchi, tâpat arri Darmstättê, fur muhsu Keisereene Winnu sagaidijuse un fur wiffadu gohdu Winneem parahda. No turrenes Keisers aisbrauzis us Wirtenbergeru Kehninu Stuttgartes pilsatâ, fur palikkufchi libds 15tam Septemberam us paschu Kehnina dsimtsdeenu. (Keisera mahse, Leelprinzesseene Olga tur irr isprezzeta pee Wittenbergeru Krohna mantineeka). Us to paschu deenu nu arri no Sprantschu semmes nobrauzis Keisers Napoleons kas turpu gabjis muhsu Keiseru pagohdinah, ar Winneem draudsibu zelt un isrunnatees par waldifchanas leetahm. Winnu augsti Ministeri un dauds augsti waldineeki un Kungi turpu dewufchees. Tais deenâs Stuttgarte arri sanahkufchi kahdi 12 simti mahzitaji un Kristus draugi, par tizzibas leetahm isrunnatees, arri dauds simti meisteri, kas taifa gudrus skunsta leetas, — arri dauds simti wihri kas andelejahs ar wihnu un dahrsu augteem, gribbedami farunnatees par to, kas pee winnu ammata un darba derrigs. Tad nu tur kauschu un wiffadu preeku un gohda deesgan. — Kaukasus kalnôs, Kreeweem atkal daschas kauschanahs bijufchas ar teem kalna laudim. Schee daschdeen ar itt leelu spehku nahkufchi no kalneem gribbedami aislaweht, lai Kreewi ne iszehrt zekus pa mescheem un kalneem; bet teem ne isdewees un tee sakauti tappufchi. Arri uskrittufchi ar spehku Unapas pilsatam pee Mellas juhras (skatt. Ufiâs lantk.) sinnadami, ka saldati bij

isgahjufchi seenu plaut; bet Kreewi isfkaptis nomettufchi un eerohfchus sagrahbuschi 4 stundas brangi kahwufchees, dauds eenaidneeku nokahwufchi un wiffus dsinnufchi kalnôs atpakkat. Utikal zittâ weetâ Kreewi kalnôs taifijufchi jaunu krepofsti, ar to scho widdu warrehs sawalbiht. Tad nu scho kalnu taudis nahkufchi ar leelu spehku to jaunu weetu panemt un nopohstih, bet wolti publejuschees un stipri sakauteem bij jabehg prohjam. Nu Kreewi dewufchees kalnôs, panehmufchi eenaidneekem dauds zeemus un apzeetinas weetas, tohs fadedsinajufchi un nopohstijufchi druwas un seenu, eedfinnufchi laudis kalnôs un no teem dauds noschahwufchi. — Ta leela wehtra 10tâ un 11tâ Septemperi neween pee Rihgas wiffadu skahdi padarrijuse pee kuggeem un laiwahm, pee ehkham, sehtahm, kohkeem un mescheem, bet tâpatt arri jaw dsird ka pee Dundagas Kalna ragga 1 Calenderu kuggis falausts, ohtes ar linneem no Rihgas nahtdams pagallam — bet zilweki isglahbti. Dreschais kuggis ar aufahm lahdehts nogrimmis ar wisseem zilwekeem! Kahds dampfkuggis weenu kuggi, kam wiffi mastâ kohki nolaufti, isglahbis un noweddis us Rihgas ohstu. Kehwelê 1 Sweedru kuggis ar ohglehm nn alaunu lahdehts falausts un 1 Calenderu dampfkuggis ar 8 reisneekem usfkrehjis us feklumu. Zilweki isglahbti. Tahdu pohstugan wehl dasch nabbaga kuggis buhs tais deenâs redsejis! — Keisera pawehleschana isfluddina, ka tohs saldatus kas us muhsu karra kuggeem deen, ne buhs atlaist mahjâs us billeti, bet par to teem 3 gaddi (tiklai 22 gaddi) masak jadeen. — Sardinjeri usfahkufchi brihnischkigu darbu. Gribb israkt tee-

scham zauri zaur to warrenu leelu 11½ tubkst. pehdu augstu kalnu Mont-zeni — lai tur ar ugguns ratteem warretu braukt zauri, jo pahri ne warr kluht. Makfahs dauds millj. rubk. bet ne trubkst, kas naudu us to dohd. — Zaur kahdu zigarinu smehtetaju ugguns iszehlees Parise tai leela drukkas namma, kur pascha Keisera walsts awises druffe. Wifs fadedsis, — leelu leela fflahde, wissuwairaf fflahde, ka wiffi papihri un raksti, kas nebuht wairs naw dabujami, sadegguschi. — Kolera febriga lihds ar affins febrigu plohsfahs pa Sweedru un Dahnu semmi — arri Kensbergâ Pruhshods Kolera itt nikna bijuse. Lai Deems Kungs muhs schehligi pasarga. — Sweedru Kehniash jaw ilgi sirgst un kad nu dakteri spreeduschi, ka gaddu wehl buhschoht flims, tad dehlam atdewis waldischanu, lai pa tam walda. — Sprantschu semme Urdshes gubernementi tik aplams leels lectus bijis, ka wiffas uppes warren pahrluhduschas, laufus un augtus nopohstijuschas, kohkus, nammus, zeemus noahrdijuschas, un nammus, leetas, lohpus un arri dauds zilwekus ar uhdeni aishneffuschas un noslibzinajuschas; kahdi 5 millj. effoht fflahde. Tapat wehl zittas kalnu weetâs notizzis! No Indijeru semmes nahk un nahk sinnas, ka dumpis jo deenas paleek jo leels un breefmas wairojash. Taggad arri jaw fahkoht Bombajas un Madrafes dalka dumpotees, un arri pee Dehlijas Enlenderu karaa speklam eimohht slikti. Pa tam Kinesereem meers no Enlenderem un tee paleekoht tamdeht drohschaki un lepni. — Par Indijereem stahstijim zittâ lappâ.

— 3.

Saunas sinnas.

No Aisputtes. Schi gabbalâ dsihwoja labbi pahretizzis wihrs (mahju fainneeks), kas ne fenn patâ noschahwees. Tu eesaukfees, lassittajâs mihtais: Nu kalabbad tad? Urbildeschu ihfi: Talabbad ka wihrum nahze pee spalla klah, — jo — winsch effoht daschu gaddu zauri jaw sagtus sirgus peeneh-

mis. — Nu — weens no winna selteem pee sirgu sagschanas faherths isteizis fawu meisteru. Meisters nu nedeenu mannidams panehmis biffi — un dewees us riju un — noschahwees. Te nu sagtu pelna!! — Arridsan ne fenn trihs Schihdi, kas jaw wairaf ka gadsfahrte sagdami, ka lepni wihri ar 4 sirgeem apfahrt braufuschi — ne wis sirgus — bet mantas daschaddos frohgods un muishas nakti laupidami — effoht us schahdu wihsifakerti: — Krohdsineeks kahds, kas preeksch gadda tizzis aplaupihts — stahw taggad pee durwim un reds 3 Schihdus patlabban winna durwim garram brauzam. Weenu no scheem tas tubliht pasihst; jo tas to nakti frohgâ gullejis, kad tas pehrn tizzis aplaupihts. Krohdsineeks skreen — sirgeem preekschâ — un grihb tohs apturreht; bet Schihds fauz, lai lauj braukt, jo winsch schauschoht, bet frohdsineeks ne lauj, — nu Schihds schauj — bet par laimi schahweens tikfai bischliht frohdsineekam rohku eestrambaja. Schihds schauj ar ohtru stohbri, bet plinte par laimi! ne degge — un nu wihrus wiffus 3, zitti laudis peeskreedami, sanehme un — teesâ nodewe. — Mahzees te. 1) Wiffa blehdiba nahk weenreis gaisma. 2) Sagtu pehdas ahtri peedfenn. 3) Blehdim blehscha alga. — Tadeht dsihwo ar gohdu pasaulê, tad tu ar gohdu kappâ libdifi. — No Londones. No turrenes us Australijas semmes dalku ne fenn kahds dampkuggis ar sawadu prezzi aisgahjis, prohti ar 400 taundarritajeem; jo — ta ka Kreevusemme sawus laundarritajus us Sibiriju pee sudraba rakshanas aishuhta — tapat arri Enlante us Australiju, kur teem semmes gabbali peederr, sawus laundarritajus aishflappe prohjam, lai tee tur par kolonisteem tahs tukschas weetâs apstrahda — un jaunu dsihwi eetaifa. — No Schweizeru semmes. Bettwille Ahrgawas aprinki — irr weena gohws us weenreis peezus wesselus tellus mettusi. — Un — brihnums, ka schi patte gohws jaw preeksch 6 mehnescheem arri diwi tellus atnessusi. —

Wehl no Schweizeru semmes raksta, ka tur leelai mei tai bittes gihmi eedsehlufchas, un meita, bes ka tai gihmis buhtu uspumpis ahtri us reis nomirrusi. — Nejauks dselums!! — No Sprantscheem. Scheit schogadd dikti labbi tabs wihna ohgas isdevuschahs, ka jaw drihs buhs lassamas no kohkeem. Wifs wihna tirgus tur krihtoht. — No Londones, Galante, raksta, ka tur tais dikti karstas deenas, pehz tam, kad tur leela wehtra bijusi, leelu leddus gabbalu no 25 mahrzinahm smaggu effoht kahda ptawa atradduschi. — Tas irr leels brihnums, taf daschdeen gan jaw peeredsehts. Sprantschds effoht preeksch 347 gaddeem pehz kahda pehrkona gaisa, kas ar weefuli nahzis, arri leels skaidris leddus blukkis, 100 mahrzinas geubt, pee semmes atradees. E. F. S.

• Mellu meisteri.

Diwi sekli gahje garr basnizu. Pirmais gaisa us basnizas tohrna gallu skattidams us sawu beedri sazzija: „Woi redsi, ka tur wirs krusa, tohrna galla, weens ohds spehlejahs un danzo? Ak ka jauki tas isflattahs!“ Beedris nomannidams ka melli, (jo ja kahds knauscha tur nu buhtu, tad to neweens zilweks ar sawahm azzim tomehr ne warretu redseht, ta leela augstuma deht), fakka: „To ohdu gan es redsu tur danzojoht. Bet reds nu arri tam irr weena kahja noluhfusi. Woi ir tu redsi kurra kahja?“ — „Ne! to gan es ne redsu“ atbildeja pirmais. — „Nu, kad tu to ne redsi, tad tu arri ne redsi to ohdu — nedst to noluhfuschu kahju!“ J. S. — l.

• Padseedam!

Mel. Hörnerklang :: schalt herab.

1. Padseedam — Pakleedsam
Jauni laudis pulzina;
Kluffu sehdeht, fnaust un sukfoht
Muskeem preeks, tas mums neeks;
Mums preeks klaigah pulzina.

2. Padseedam — Pakleedsam
Nihla tehwa mahjina!
Kas skreen labpraht kohgds apfahrt,
Tee tur nihst, — Tee tur schkist,
Ta ka muschas firnekkä.
3. Padseedam — Pakleedsam
Skaidra gohda prahina!
Kas sehdt krohgä, tas tu spohgä
Strahdadams, — Gahdadams,
Ka eet labbums masumä.
4. Padseedoht — Pakleedsot
Pavreezajahs katra firds;
Krohgä sehsoht! bungu pildoht
Krahjums putt, — Gohds isfuhd,
Sirdi taisahs raifu pirts.
5. Wai! wai tew! wai! wai tew,
Sihwa Jurra kalpinam!
Woi sem galda, woi us platscha,
Nispafche, — Grahwmalla
Peeteel tawam gohdinam.
6. Padseedam — Pakleedsam
No teem gohda kantineem!
Sechds deenas, tad tee mannahs,
Tad tee brauz, — steigchus brauz
Tilkuschi pee darbineem.
7. Strahdajoht — Gahdajoht,
Preezigi gaid swehtu deen'
Kad irr klahd ta preefa deen,
Udussahs — Puhlejahs,
Dil ar' fwehtem darbineem.
8. Tehws ar maht' — Jaunee klahd,
Laffa, dfeed ar mudru praht.
Pehz tam kohpjahs un tad dohdahs
Kur luhds, teiz; — Tur tee steids
Sakraht mantu kas nebeids.
9. Teem isplauft — Un isaug
Wiaru labbums leelumä;
Swehtais krahjums, garrigs krahjums
Neisshkist — Neisnikst.
10. Tuhstoscheem — Augumeem
Salko stahds, fakne tahds,
Tee mihl Deemu, tee zeen wezzu,
Lajigi, — Mufschigi
Paleel tee jo baggati.

Weihdorff.

Sluddinaschanas.

No Krohna Wirzawas Jaunasmuischas, — (Peterweide) pee Jelgawas, — gannekem, tai nakti no 21ma us 22tra Septembra deenu nosagti 3 sirgi, no furzem weens peederer muischai un divi peederer tam Mohderneefam Ernestam Hafam; prohti:

- 1 fch Kimmelis (fils sirgs) 10 gaddi wezs, pallibs (Hahnentritt), wehrts 20 fudrb. rubl.
- 1 fch Kimmelis (fils sirgs) 8 gaddi wezs, bes kahdahm simehm, 50 fudr. rubl. wehrts, un
- 1 palfs sirgs, ar melnu sribpi pabr wiffu mugguru libds astei, un ar masu bastu blekki peerē, wehrts 40 fudr. rubl.; peederrigi mohderneefam.

Kas par schein sagteem sirgeem flaidru parahdischanu warr doht Jaunasmuischas waldischanai, kur un ka schee sirgi dabujami, tas dabubhs 25 fudraba rublus patezibas nauda.

Krohna Wirzawas Jaunmuischa 23. Sept. 1857.

T. Petersohn,
muischaswaldischanas weeta.

Wiffeem lauzineekem daru sinnamu, ka te manna bobte, Jelgawa leelaja eela, Schwolmanna namma, Georga bobtei blakkam, warr dabubht par to lehtaku tirgu: neballinatu (nebleketu) fillu un arri

melnu dubbultu twisti (bohwillas dsihjas) preeksh aufchanas un welfchanas. Es apfoblohs uatizigi darriht ar wiffeem teem, kas nahs pee mannim pirkt.

Sigismund Meyer.

Tas appaffschraffitajs doht ar scho wiffeem lauzineekem sinnaht, ka sawa eljes-pabrikla us Tohrnukalna starp Bauflas un Jelgawas leel-jella 3 werstes no Rihgas pilfata un sawa kantori eefsch Rihgas, Sinder-eela eefsch Klawientaistaja Jabna namma, ktru laiku teel pirkt, Linnu un Idru fehla jeb zittas preeksh eljes-peeefchanas geldigas fehlas par to paschu tirgu, ko pilfata malfa.

Carl Chr. Schmidt.

No Krohna Erzogunmuischas vagastateefas tohy zaur scho sinnamu darrihts, ka ta atlikuse mantiba ta nelaika fainneeka tahs Lapfamuischas Stuhrmanna Melku mahjas, Jehkoba Klidina, prohti: lohpi un daschadas leetas, tanni 7 Oktoberi f. g., pirmdeenā pulkstē 12tōs, eefsch tahm Melku mahjabm zaur aufzioni teem waitrakkohlitajem prett tublihtmaksafchanu no schihs pagastateefas pabrdohtas taps.

Erzogunmuischa, tanni 21. September 1857. 3

(S. B.) † † † Rose, peeefchdetais.
(Nr. 905.) Monkwicz, teef-sfribm.

Rabbibas un prezzu tirgus Rihgā tai 21. September un Leepajā tai 21. September 1857 gaddā.

M a f f a j a p a r:	Rihgā.		Leepajā.		M a f f a j a p a r:	Rihgā.		Leepajā.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 fchetw. (1 puhru) rudsu . 210 —	2	25	1	90	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses	—	80	—	90
1/3 " (1 ") fweefchu 250 —	2	75	3	30	1/2 " (20 ") tabafa	1	75	—	—
1/3 " (1 ") meefchu 180 —	1	90	1	70	1/2 " (20 ") fchkihtu appinu	—	—	1	80
1/3 " (1 ") auju . 110 —	1	20	1	—	1/2 " (20 ") schah. zibtu gaff.	2	60	—	—
1/3 " (1 ") sirau 250 —	2	75	—	—	1/2 " (20 ") krohna linnu	1	75	1	80
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt.	2	—	2	—	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	30	1	—
1/3 " (1 ") bibdeletu " "	3	—	2	75	1 muzju linnu fehllu . 6 libds	10	—	8	—
1/3 " (1 ") fweefchu mil.	3	75	3	75	1 " filku . 14,25 —	14	50	14	—
1/3 " (1 ") meefchu putraim.	2	90	—	—	10 puddu farlanas fahls	5	—	5	—
10 puddu (1 birkanu) feena	4	50	3	—	10 " baltas rupjas fahls	5	—	4	60
1/2 " (20 mahrz.) fweesta	3	50	3	80	10 " " smalkas " . . .	5	—	4	—

Leepajā libds 18. Sept. d. atnahf. : 122 fuggi un isgabj. 118. Rihgā libds 21. Sept. atnahf. : 1549 fuggi un isgabj. 1294.
Atnahfufchi : 598 sruhgas un 3189 plohsii.

B r i h m d r i e k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffes: Oberlehrer G. Blaesē, Censor. Jelgawā, tai 24. September 1857.
No. 179.